ଭାଷା ଓ ଭାବନା

ଅସ୍ମିତାକୁ ନେଇ ରାଜନୀତି ଅନେକ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ତଥା ଅନେକ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଚାଲିଛି । ଓଡ଼ିଆ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଅସ୍ମିତାକୁ ନେଇ ଚର୍ଚ୍ଚା ଓ ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ ପାଖାପାଖି ୧୫୦ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ୧୮୬୯ ମସିହାରେ ଉମାଚରଣ ହାଲ୍‌ଦାର ନାମକ ଜଣେ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟରତ ବଙ୍ଗାଳୀ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଧିକାରୀ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ବଙ୍ଗଳା ସହ ମିଶାଇ ଦେବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । ଠିକ୍ ବର୍ଷକପରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲର ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ କାନ୍ତିଲାଲ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ 'ଓଡ଼ିଆ ଏକ୍‌ଟା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନଏ'(ଓଡ଼ିଆ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନାହିଁ) ନାମରେ ବଙ୍ଗଳାରେ ବହିଟିଏ ବାହାର କରିଥିଲେ । ଉ ର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଦଖଲରେ ରଖିଥିବା ବଙ୍ଗାଳୀ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଓ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ଏହି ଆଚରଣ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା (୧୮୬୬)ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପରେ ପରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଥିବା ପ୍ରାୟ ସବୁ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଯଥା ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ 'ସମ୍ବାଦ ବାହିକା', ଏବଂ 'ଉତ୍କଳ ପୁତ୍ର', 'ସମ୍ବଲପୁର ହିତୈଷିଣୀ' ଇତ୍ୟାଦି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଅସନ୍ତୋଷ ଓ ପ୍ରତିବାଦକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ଆସିଥିଲା । ସବୁଠାରୁ ସଙ୍ଗଠିତ ଓ ବଳିଷ୍ଠ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାରୁ । ଐତିହାସିକ ସୂତ୍ରରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ୧୮୭୦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଗଞ୍ଜାମର ଓଡ଼ିଆମାନେ ଏକାଠି ହୋଇ, ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରୋଭିନସ୍‌ରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକତ୍ରିତ ହେବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । ତା' ପରର ଘଟଣା ପ୍ରବାହରେ, ଦୀର୍ଘଦିନର ସଂଘର୍ଷ ପରେ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ଓ ମାନ୍ଦ୍ରାସ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସିରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା କହୁଥିବା ଅ ଳକୁ ନେଇ ଏପ୍ରିଲ ୧, ୧୯୩୬ ଦିନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଅବଶୋଷ ରହିଗଲା ଯେ ଅନେକ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅ ଳ ସେବେକାର ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗରେ ରହିଗଲା । ଏଥିପାଇଁ ପରେ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ହୋଇଥିବା ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇଆସିଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନା ଳକୁ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ମଧ୍ୟ ଅନବରତ ଉଦ୍ୟମ ଜାରି ରଖି ଆସିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ କଂଗ୍ରେସର ଦୁର୍ବଳ ନେତୃତ୍ୱ ଯୋଗୁଁ ଏବଂ କ୍ଷମତାରେ ରହିବାର ମୋହରେ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନନେଇ ପାରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ସମାଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା ।

ତେବେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଲୋକଙ୍କପାଇଁ ସୃଷ୍ଟିହୋଇଛି ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ କହିପାରୁନଥିବା ବା ଭଲକରି ବୁଝି ପାରୁନଥିବା ଅ ଳଗୁଡ଼ିକର ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର କିଛି ମୂଲ୍ୟନାହିଁ । ୬୨ଟି ଭାଷା କହୁଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ଜନଜାତିମାନେ ଓଡ଼ିଶାରେ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ନାଗରିକ । କୋଶଲୀ ଭାଷା କହୁଥିବା ବିରାଟ ଅ ଳର ବାସିନ୍ଦା ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ନାଗରିକ । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଓଡ଼ିଆ ଶିଖିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ଏବଂ ନିଜ ଭାଷାକୁ କାଳକ୍ରମେ ଭୁଲିଯିବା ଏକପ୍ରକାର ନିଶ୍ଚିତ । ବଙ୍ଗାଳୀମାନଙ୍କ ସହ ଲଢ଼େଇ କଲାବେଳେ 'ଓଡ଼ିଆ' ଅସ୍ମିତାକୁ ବଳିଷ୍ଠ ଭାବେ ପ୍ରତିପାଦନ କରୁଥିବା ଓଡ଼ିଆମାନେ ନିଜ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଆ ବୁଝିପାରୁନଥିବା ଓ କହିପାରୁନଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭୟଙ୍କର ଭାବେ ଉଦାସୀନ । ଏହି ଉଦାସୀନତା ଓ ହେୟ କରି ଚିନ୍ତା କରିବା ମନୋଭାବ ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ରହିଆସିଛି । ଇକୋନୋମିକ୍ ୱିକ୍‌ଲୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୬, ୧୯୫୯ରେ 'ଓଡ଼ିଆ ମୁଭ୍‌ମେ ' ଶୀର୍ଷକ ଏଫ୍.ଜି.ବେଲୀଙ୍କର ଲେଖାରେ ସେ ବର୍ଷ ବଜେଟ୍ ଅଧିବେଶନରେ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଅଭିଭାଷଣ ପରେ ଚାଲିଥିବା ସଂଶୋଧନ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଆଧାର କରି ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ, ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଅଭିଭାଷଣ ଉପରେ ବିରୋଧୀମାନେ ଅନେକ କାରଣଯୋଗୁଁ ଖପ୍‌ପା ହୋଇଥିଲେ । ଗୋଟିଏ କାରଣ ଥିଲା ରାଉରକେଲା ଓ ଦଣ୍ଡକାରଣ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବାରେ ସରକାରଙ୍କର ବିଫଳତା ସମ୍ପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଅବହେଳା କରିବାର ବଡ଼ ପରମ୍ପରାଟିଏ ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି ଏବଂ ଆଦିବାସୀ ମେଳା ବା ଡଙ୍ଗର ନାଚ ନାଁ'ରେ ସେମାନଙ୍କ ଅସ୍ମିତାକୁ ଉପହାସ କରିଆସିଛନ୍ତି ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି ବା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତିର ବିକାଶ ପାଇଁ କ'ଣ ଅବଦାନ ରହିଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ଗବେଷଣା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆଦିବାସୀମାନେ କହୁଥିବା ଭାଷାର ଯେ କେବଳ ଅବହେଳା କରାଯାଉଛି ତାହା ନୁହେଁ, ସେମାନଙ୍କ ପରିଚୟର ଭି ିଭୂମି ପ୍ରତିଟି ସରକାର ହନନ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା କହିଲେ ଯେଉଁ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବକୁ ବୁଝାଉଥିଲା ତାହାର ରକ୍ଷକ ରହିଆସିଛନ୍ତି ଆଦିବାସୀ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବା ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶକୁ ନେଇ ଏମାନେ ଗର୍ବ କାହିଁକି କରିବେ, ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ପରେ ଓଡ଼ିଶାର ତଥାକଥିତ ବିକାଶ ପାଇଁ ବଳି ପଡ଼ିଥିବା ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ହେଉଛନ୍ତି ଆଦିବାସୀ ।

କୋଶଳୀ ଭାଷାକୁ ନେଇ ପଶ୍ଚିମା ଳରେ ଅନେକବର୍ଷ ଧରି ଭାଷା ଆନ୍ଦୋଳନ ସକ୍ରିୟ ଥିଲା । ପଶ୍ଚିମଓଡ଼ିଶାକୁ ଦଖଲ କରିବା ପାଇଁ ଚାଲିଥିବା ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଭିତରେ ସେହି ଆନ୍ଦୋଳନର ସ୍ୱରର ତୀବ୍ରତା ଆଉ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ । କୋଶଳୀ ଭାଷାର ବିକାଶ ଓ ଗବେଷଣା ପାଇଁ କିଛି ସରକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଆ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରେ ପଦବୀ ଅଳଙ୍କୃତ କରିବା ପାଇଁ ପରଦା ପଛପଟେ ଏହି ଅଭିଯାନରେ ଏକଦା ମାତିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ପ୍ରବଳ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଚାଲିଛି । ରାଜ୍ୟର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଆ ଳିକ ଭାଷା ଚରମ ଅବହେଳାର ଶିକାର । ଚୀନ୍ ଦେଶର ଲୋକମାନେ ଇଂରାଜୀ ନକହି ନିଜ ଭାଷାରେ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଗବେଷଣା କରି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ବଜାରଟିକୁ ଦଖଲ କରିସାରିଲେଣି । କିନ୍ତୁ ଆମ ପିଲାମାନେ ନିଜ ମାତୃଭାଷାରେ ପଢ଼ି ପାରିବେନି ବା ଗବେଷଣାପତ୍ର, ନିବନ୍ଧ ବା ସନ୍ଦର୍ଭଟିଏ ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେନି । ଓଡ଼ିଆ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ସବୁର ସମାଧାନ ବା କରିବ କିପରି ? ଆମର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ନୁହେଁ, ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଯାଏଁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରୁଥିବା ଏକ 'ଭାଷା ନୀତି' ଦରକାର; ଯେଉଁ ନୀତି ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ବା ଦାସୁରାମ ମାଲେକାଙ୍କ ଭଳି ବିଶାରଦମାନଙ୍କୁ ତିଆରି କରିପାରୁଥିବ ବା ଚିହ୍ନି ପାରୁଥିବ । ଭାଷା ସହିତ ଭାବନାର ସମ୍ପର୍କକୁ ବି ଆମେ ବୁଝିବା ଦରକାର, ଯାହା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ତିଆରି କରେନାହିଁ । ଭାବନାର ଚେର ମାଟି ସହ ବନ୍ଧା । ମାଟିର ମଣିଷମାନଙ୍କ ଭାଷାକୁ ଅଣଦେଖା କରି, ସେମାନଙ୍କ ଭାବନାକୁ ଅପମାନ ଦେଇ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ-ଜୀବିକାର ଭି ିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ଗୋଟିଏ ଜାତିର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଯଦି ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ଚାରିପଟର ଭୌଗୋଳିକ ସୀମାଟିକୁ ଧରି ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଭାଷା, ଗୋଟିଏ ସଂସ୍କୃତି ଓ ଗୋଟିଏ ଭାବନାରେ ବନ୍ଧା ମଣିଷ ବୋଲି ଭାବିବେ ହୁଏତ ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ୍ ଚିତ୍ରଟିଏ ଦେବ ଏବଂ ପରିଣାମ ବି ଭଲ ହେବ ନାହିଁ । ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତଙ୍କ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଚିହ୍ନିବା ଅପେକ୍ଷା ଓଡ଼ିଶାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଭାଷାର ବିବିଧତା, ଭାବନାର ଭି ିଭୂମି ସେମାନଙ୍କର ବ ୍ ରହିବାର ସାଧନଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲଭାବେ ଚିହ୍ନି ସେସବୁକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଲେ ହିଁ ଓଡ଼ିଶାର ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ଭବ ହେଇପାରିବ । ନବୀନ ବାବୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା କହିବାପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରନ୍ତୁ ବା ନକରନ୍ତୁ, ଅଣ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ, ଅବହେଳିତ ମଣିଷମାନଙ୍କର ଭାଷା, ଭାବନା, ଜୀବନ-ଜୀବିକାର ଭି ିଭୂମିକୁ ଯଦି ବୁଝିପାରିବେ ଆଗାମୀକାଲି ଏକ ଭିନ୍ନ ଓଡ଼ିଶା -ରୂପ ନେବ । ସେଥିପାଇଁ ନିର୍ବାଚନ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ କରୁଥିବା କେତୋଟି ହୀନ କାମ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବିଶ୍ୱସ୍ତରରେ ନିନ୍ଦିତ ଓ ଡଙ୍ଗରିଆମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀକୁ ପଛଦ୍ୱାର ଦେଇ ଖଣି ଯୋଗାଇବା ବା ବେଦାନ୍ତ ସହ ମିଶି କଳାହାଣ୍ଡିରେ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିବା ଆଦି କାମରୁ ଓହରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ଚାଲିଥିବା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ବିସ୍ଥାପିତ ଓ ନିର୍ଯାତିତ ହେଉଥିବା ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସେହି ସବୁ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଅର୍ଥରେ ରାଜଧାନୀରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଆଦିବାସୀ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଟିଏ ତିଆରି କରି ଭଗବାନଙ୍କ ଆଉ ଏକ ଅବତାର ଭଳି ନିଜକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଥିବା ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନବୀନ ବାବୁ ନିଜଠୁ ଦୂରେଇ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆଦିବାସୀ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବା ଦିଲ୍ଲୀରେ ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଆବାସିକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ଅ ଳରେ ଥିବା ସରକାରୀ ଆବାସିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଦୂର କରି ସେସବୁକୁ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଓ ଶିକ୍ଷଣୀୟ କରାଯାଇ ପାରନ୍ତା । ବନ୍ଧୁ ଅସୀମ ଶ୍ରୀବାସ୍ତବଙ୍କ ସହ ୨ବର୍ଷ ତଳେ ଖଣ୍ଡାଧାର ପାଦଦେଶରେ ଥିବା ସରେଇକଳା ଗାଁ'କୁ ଯିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମର ଖଣି ଖନନ ଯୋଗୁଁ ଶୁଖି ଆସୁଥିବା ଏକ ଛୋଟନଦୀର ଶଯ୍ୟାରେ ସ୍କୁଲ୍ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଖେଳୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ କଥା ହେବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛାହେଲା । ଆମ ରାସ୍ତାରେ ବା ଗାଁ'ରେ ସ୍କୁଲ୍ ନଥିବାରୁ ସ୍କୁଲ୍ ପୋଷାକ ଦେଖି କୌତୁହଳଟି ବଢ଼ିଥିଲା । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ପଚାରିବା ପରେ ବି ସେମାନେ ଆମ ଭାଷା ନବୁଝିପାରି ଉ ର ଦେଇପାରିଲେନି । ଜଣେ ପାହାଡ଼ି ଭୁୟାଁ ଅଭିଭାବକଙ୍କୁ ପଚାରିଲୁ ସ୍କୁଲଟି ସମ୍ପର୍କରେ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କହିବା ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷ କରି ଯାହା କହିଲେ ଆମ ପାଖରେ ଥିବା ଭଜମନ ଭାଇଙ୍କ ସୌଜନ୍ୟରୁ ଏପରି ବୁଝିଲୁ;- ଏମାନେ ପାହାଡ଼ର ଆରପଟେ ଥିବା ସରକାରୀ ଆଶ୍ରମ ସ୍କୁଲ ଛାତ୍ର ଥିଲେ, ସ୍କୁଲର କେହି ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଓ ପ ାୟତି ରାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧି ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ କିଛି ଦଲାଲଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ପଡ଼ି ବାପା - ମା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଆଦିବାସୀ ଆବାସିକ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲେ । ପରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସେହି ସ୍ଥାନ ଓ ପରିବେଶ ଭଲ ଲାଗିନାହିଁ । ସେମାନେ ଫେରି ଆସିଛନ୍ତି । ଏବେ ସେମାନେ ପାଠଛଡ଼ା ପିଲା । ପୁରୁଣା ଆଶ୍ରମ ସ୍କୁଲକୁ ବି ଫେରି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଖଣ୍ଡାଧାର ଉପରେ ନଜର ରଖି ଆସିଥିବା

କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏଭଳି ସ୍ଥିତି ଲାଗି ରହିଲେ ଭଲ । ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ମଧ୍ୟ ଏଭଳି ଉଦାହରଣ ଭରପୁର ରହିଛି ।

ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱଶାସନ ପାଇଁ ଡଃ ବ୍ରହ୍ମଦେବ ଶର୍ମା ନିଜର ମୃତ୍ୟୁଯାଏଁ ସଂଘର୍ଷ ଜାରି ରଖିଥିଲେ । ୧୯୯୬ରେ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପଞ୍ଚାୟତର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ତଥା ପେସା ନାଁ'ରେ ଆଇନଟିଏ ତିଆରି ହେଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ କୁହାଗଲା ଯେଉଁମାନଙ୍କର ରାଜ୍ୟରେ ସମ୍ବିଧାନର ୫ମ ଓ ୬ଷ୍ଠ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ମୁତାବକ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳ ଅଛି, ସେମାନେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଢାଞ୍ଚାରେ ନିଜର ଏକ ଆଇନ ଆଣିବେ ବା ନିଜର ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଆଇନକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବେ । 'ଆମ ଗାଁରେ, ଆମ ସରକାର' ଅନେକ ଗ୍ରାମରେ ଲୋକେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ । ପ୍ରତିଟି ବିକାଶମୂଳକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗ୍ରାମସଭାର ବିନା ପରାମର୍ଶରେ (ଯାହା ସ୍ୱୀକୃତି ହେବାକଥା) ହେଇପାରିବନି ଆଇନରେ କୁହାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେପରି ହେଲାନାହିଁ । ୧୦ବର୍ଷ ପରେ ପୁଣି ଅନେକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ପରେ ଆସିଥିଲା ଆଉ ଏକ ଆଇନ ୨୦୦୬ ମସିହାରେ(ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ) - ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଉପରେ ଆଦିବାସୀ ତଥା ଅଣ ଆଦିବାସୀ ପାରମ୍ପରିକ ଜଙ୍ଗଲଜୀବୀଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାପାଇଁ । ନିୟମଗିରିର ୧୨ଟି ଗ୍ରାମସଭା ଏହି ଆଇନ ମୁତାବକ ଗ୍ରାମସଭାରେ ନିଜ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ୨୦୧୩ ମସିହାରେ । ସେହି ଗୋଟିଏ ଆଖିଦୃଷ୍ଟିଆ ତଥା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣା ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଏହି ଆଇନ ଅଧିକ କ'ଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଦେଇଛି ତାହା ସମୀକ୍ଷାସାପେକ୍ଷ । ଆଇନକୁ ଆୟୁଧ କରି ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତମାନଙ୍କ ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ଗଣମାନେ ଯେ ଅଧିକାର ପାଇଯିବେ, ତାହା ଏକ ଭ୍ରାନ୍ତି ବୋଲି ତୁହାକୁ ତୁହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଚାଲିଛି । ସେ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ହୁଅନ୍ତୁ ବା ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ - ପୁଞ୍ଜିକୁ ବହୁଗୁଣିତ କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ବହନ କରି ଶାସନ କରୁଥିବା କୌଣସି ବି ଦଳ କେବେ ବି ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଖୁସି ପାଇଁ ସଂକଳ୍ପ ନେଇପାରିବେନି । ଏବେ କର୍ପୋରେଟ ଶାସନ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ରୂପ ନେବାପରେ, ସାଧାରଣ ମଣିଷ ବିଶେଷକରି ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତମାନଙ୍କ ହିତରେ କୌଣସି ଆଇନ ଯେ କାମ କରିପାରିବ, ଅନେକ ସନ୍ଦେହ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏପରି ଏକ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା ଓ ଭାବନାକୁ ନେଇ କେବଳ ଉପହାସ କରିହେବ କିନ୍ତୁ ଆନ୍ତରିକତା ସହ କାମ ରାଷ୍ଟ୍ର ବା ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଶକ୍ତିମାନେ କାମ କରିପାରିବେନାହିଁ ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଲୋୟା

ସୋରାବୁଦ୍ଦିନ ମିଛ ମୁକାବିଲାରେ ଭାଜପା ସଭାପତି ଅମିତ ଶାହାଙ୍କ ସମ୍ପୃକ୍ତିକୁ ନେଇ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଥିବା ସି.ବି.ଆଇ. ବିଚାରପତି ବ୍ରିଜଗୋପାଲ ହରକିଶନ ଲୋୟାଙ୍କର ରହସ୍ୟଜନକ ମୃତ୍ୟୁ (ଡିସେମ୍ବର୧, ୨୦୧୪)ଏବେ କେବଳ ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟିକୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇ ନାହିଁ ବରଂ ଭାରତୀୟ ନ୍ୟାୟବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅପରାଧିକରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ଭୟଙ୍କର ସୂଚନା ଦେଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ଆମ ସମ୍ପାଦକୀୟ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟର ୪ଜଣ ବରିଷ୍ଠ ବିଚାରପତି, ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ରୋଷ୍ଟର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମାମଲା ପରିଚାଳନା ବ୍ୟାପାରକୁ ଆଧାର କରି ଗଣମାଧ୍ୟମକୁ ଆସି ବୟାନ ଦେବା କଥାକୁ ନେଇ ଆମେ ଲେଖିଥିଲୁ । ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମାନେ ଭାରତର ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ଆଭାସ ଦେଇଥିଲେ । ପରୋକ୍ଷଭାବରେ ସେତେବେଳେ ବିଚାରପତି ଲୋୟାଙ୍କର ରହସ୍ୟଜନକ ମୃତ୍ୟୁ ମାମଲାର ପୁନଃ ଉନ୍ମୋଚନ ପାଇଁ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଓ ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆଗତ ହୋଇଥିବା ପିଟିସନର ଶୁଣାଣୀକୁ ନେଇ ସରକାରୀ ପ୍ରଭାବ କଥା ଇଙ୍ଗିତ କରାଯାଉଥିଲା । ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଆ ଅସ୍ମିତାକୁ ନେଇ ଗର୍ବ କରୁଥିବା ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓଡ଼ିଆମାନେ କଥା ନବୁଝି ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ରଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବରିଷ୍ଠ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କୁ ନିନ୍ଦା କରି ଆଲୋଚନା ଜାରି ରଖିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ସାମ୍ନାକୁ ଆସୁଛି ତାହା ବଳିଷ୍ଠ ଭାବେ ସୂଚାଇ ଦେଉଛି ଯେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଲୋୟାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକୁ ନେଇ ସଠିକ ଅନୁସନ୍ଧାନର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଏବଂ ଏହି ଲୋୟା ମାମଲାର ପରିଚାଳନାରେ ଭାରତୀୟ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେଉଁଭଳି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛି ତାହା ମଧ୍ୟ କହିଦେଉଛି ଯେ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅପରାଧିକରଣ ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି ଚାଲିଛି ଓ ଦୃଢ଼ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ସମୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୧, ୨୦୧୮ରେ ବରିଷ୍ଠ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀ ଚେଲେମେଶ୍ୱର ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖି ପ୍ରତିବାଦ ଜଣାଇଥିଲେ ନ୍ୟାୟପାଳିକାରେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁଛି କହି ଏବଂ ତାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ଓ ସବୁ ୨୨ଜଣ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ନେଇ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଦାଲତ ତାହା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । କର୍ଣ୍ଣାଟକର ଜଣେ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ଅଫିସର ଶ୍ରୀ ପି. କ୍ରିଷ୍ଣ ଭଟ୍ଟଙ୍କ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଦୋନ୍ନତି ମାମଲାରେ କେନ୍ଦ୍ର ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ

କରି ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିବା କିଛି ଅଭିଯୋଗ (ଯାହା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା) ପୁଣିଥରେ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣାଟି ଚର୍ଚ୍ଚାକୁ ଆସିବାର କିଛି ଦିନ ପରେ ପୁଣିଥରେ ବିଚାରପତି ଲୋୟାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକୁ ନେଇ ପ୍ରଥମେ କିଛି ତଥ୍ୟ ଓ ପ୍ରଶ୍ନ ସାମ୍ନାକୁ ଆଣିଥିବା ଦି କାରାଭାନ୍ ପତ୍ରିକା (ନଭେମ୍ବର ୨୦୧୭) ପୁଣି ଆଉ କିଛି ନୂତନ ତଥ୍ୟ ସାମ୍ନାକୁ ଆଣିଛନ୍ତି ଏବଂ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ହରଡ଼ ଘଣାରେ ପକାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । (ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୯, ୨୦୧୮)

ଡିସେମ୍ବର ୧, ୨୦୧୪ରେ ବିଚାରପତି ଲୋୟାଙ୍କ ରହସ୍ୟଜନକ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା । ନିଜର ପ୍ରଥମ ଲେଖାଟି (ନଭେମ୍ବର ୨୦୧୭) ମାଧ୍ୟମରେ ଚହଳ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା କାରାଭାନ ପତ୍ରିକା ସେତିକିରେ ଅଟକି ନଯାଇ ୧୭ଜଣ ସାକ୍ଷୀଙ୍କର ସାକ୍ଷାତକାର ନେଇ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୯, ୨୦୧୮ରେ ପୁଣି ଏକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ବିଚାରପତି ଲୋୟା ରହିଥିଲେ ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିବା ସରକାରୀ ଅତିଥିଭବନ 'ରଭି ଭବନ'ର ୧୭ଜଣ ପୂର୍ବତନ ଓ ଏବେକାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଜେରା କରାଯାଇଥିଲା । ସମସ୍ତେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଜଣେ ଅତିଥି ଅକସ୍ମାତ ଦେହ ଖରାପ ହେବା ଓ ତାଙ୍କୁ ହସ୍ପିଟାଲ ନିଆଯିବା କଥା ଆଦୌ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । କେହି କେହି ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ, ବିଚାରପତି ଲୋୟା ଡିସେମ୍ବର୧ , ୨୦୧୪ରେ ସେଠାରେ ରହି ହୃଦ୍‌ଘାତରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବା କଥା ସେମାନେ ଏବେ କାରାଭାନ୍ ପତ୍ରିକାରୁ ହିଁ ଜାଣୁଛନ୍ତି ।

ନାଗପୁରର 'ରଭି ଭବନ'ରେ ଭି.ଆଇ.ପି. ଅତିଥିମାନେ ରୁହନ୍ତି । କୌଣସି କର୍ମଚାରୀ ନଜାଣି ଜଣେ ବିଚାରପତି ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ିବା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ କେବେ ନିଜ ହାତରେ ଗ୍ଲାସ୍ ବା ଚା'କପ୍ ଉଠାଉ ନଥିବା ୪ଜଣ ଅନ୍ୟ ବିଚାରପତି ନିଜ ଭିତରେ ଡକାଡକି ହୋଇ ଡାକ୍ତରଖାନା ନେଇଯିବା ଏବଂ ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବା କଥା କେବଳ କାହାଣୀ ଲେଖୁଥିବା ଲୋକମାନେ ହିଁ ହଜମ କରିପାରିବେ । ତେବେ କାରାଭାନ ପତ୍ରିକା ସେତିକିରେ ଅଟକି ଯାଇନାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ଏବେ ବିଚାରପତି ଲୋୟାଙ୍କର ଶବ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ରିପୋର୍ଟକୁ ନେଇ ଅନ୍ୟ କିଛି ଚିନ୍ତା ଉଦ୍ରେକକାରୀ ତଥ୍ୟ ସାମ୍ନାକୁ ଆଣିଛନ୍ତି ।

ନାଗପୁରସ୍ଥିତ ସରକାରୀ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ଲୋୟାଙ୍କ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ଯାହା ଡାକ୍ତର ଏନ୍.କେ. ତୁମରାମ୍ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଡଃ ମକରନ୍ଦ ଭ୍ୟାୟାହାରେ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଡାକ୍ତରଖାନାର କର୍ମଚାରୀ କହୁଛନ୍ତି । ଫରେନ୍‌ସିକ୍ ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର ମକରନ୍ଦ ଭ୍ୟାୟାହାରେ ପରେ ପରେ ଅନେକ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ରିପୋର୍ଟ ଏପଟ ସେପଟ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଅନୁସନ୍ଧାନର ସାମ୍ନା ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହି ଡାକ୍ତରଜଣକ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳର (ଭାଜପା) ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ସୁଧିର ମଗନ୍ତିୱାରଙ୍କ ଅତି ନିକଟ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଏବଂ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ମେଡ଼ିକାଲ କାଉନ୍‌ସିଲର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ରହିଆସିଛନ୍ତି । ସରକାରୀ ହସ୍ପିଟାଲର ୧୪ଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର କାରାଭାନ ତରଫରୁ ସାକ୍ଷାତକାର ନିଆଯାଇଥିଲା । ସେ ଭିତରୁ କିଛି ଲୋୟାଙ୍କ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ଓ ତା'ପରେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ରିପୋର୍ଟ ସହ ସିଧାସଳଖ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ କହିଥିଲେ ଯେ ଲୋୟାଙ୍କ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦରେ କ'ଣ ଲେଖାଯିବ ତାହା ଡଃ ଭ୍ୟାୟାହାରେ ନିଜେ ଡାକୁଥିଲେ, ଯଦିଓ ରିପୋର୍ଟରେ ସେ ନିଜେ ଦସ୍ତଖତ ନକରି ତାଙ୍କର ଜଣେ କନିଷ୍ଠ ସହଯୋଗୀଙ୍କ ନାଁ'ରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଜଷ୍ଟିସ୍ ଲୋୟା ହୃଦ୍‌ଘାତରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଦାଲତ ବି ମାନି ଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଚାରପତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆଘାତ ଲାଗିଥିବା କଥା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ଶବ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ବିଭାଗର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ କହିଥିଲେ । ଆଘାତଟି ଯେଉଁଭଳି ଲାଗିଥିଲା ତାହା ଭୀଷଣ ରକ୍ତସ୍ରାବ କରିଥିବ ବୋଲି ସେ କହୁଥିଲେ । କର୍ମଚାରୀ ପୁଣି କହିଥିଲେ ଯେ, କନିଷ୍ଠ ସହଯୋଗୀ ଡଃ ତୁମ୍ରାମ ଯେତେବେଳେ ଡଃ ଭ୍ୟାୟାହାରେଙ୍କୁ କିଛି ଭିନ୍ନକଥା କହୁଥିଲେ, ସେ ସମୟରେ ପ୍ରଫେସର ଡଃ ଭ୍ୟାୟାହାରେ ତାଙ୍କୁ ତାଗିଦ କରି କହିଥିଲେ ଯେ, 'ଯାହା କୁହାଯାଉଛି ତାହା ମୋ ସାମ୍ନାରେ ହିଁ ଲେଖ' । ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ରିପୋର୍ଟରେ ମସ୍ତିଷ୍କରେ ମାଡ଼ ହେଇଥିବା କଥା ବା ଚିହ୍ନ ଥିବା କଥା ଆଦୌ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ବୟାନ ଫେବୃୟାରୀ ୨୦୧୮ କାରାଭାନ୍ ପତ୍ରିକାର ଏକ ସଂଖ୍ୟାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିବା ଫରେନ୍‌ସିକ ବିଶାରଦ ଆର୍.କେ.ଶର୍ମାଙ୍କ ମତ ସହ ତାଳ ଖାଉଛି । ଶ୍ରୀ ଶର୍ମା ସ୍ପଷ୍ଟ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ଲୋୟାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହୃଦ୍‌ଘାତରେ ହୋଇନାହିଁ ବରଂ ତାଙ୍କୁ ବିଷ ଦିଆଯାଇଥାଇପାରେ ।

ଏହିସବୁ ଘଟଣାକ୍ରମ ଭାରତର ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ନଜରକୁ ଟାଣି ଆଣିଛି । ଭାରତର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଯେତେବେଳେ ପଚାରିବା କଥା ପଚାରି ନାହାନ୍ତି । କାହିଁକି ପଚାରି ନାହାନ୍ତି, ତାହା ହିଁ ବିଚାରବ୍ୟବସ୍ଥାର ରାଜନୀତିକରଣ ବା ଅପରାଧିକରଣ ଆଡ଼କୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଛି । ସମୟ ଆସିଛି ଜନଗଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମାମଲାର ସମୀକ୍ଷା ନିଜ ବିବେକ ଅନୁସାରେ କରିବେ ଏବଂ ମନକୁ ଆସୁଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ କରାଇବେ ।